

Ελληνική Δημοκρατία
Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό
Ίδρυμα Ηπείρου

Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 4

Ενότητα 4: Διαγνωστικές & Θεραπευτικές Προσεγγίσεις στην
Άνοια-2

Ταφιάδης Διονύσιος

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Τμήμα Λογοθεραπείας

Κλινική Άσκηση στη Λογοπαθολογία 4

Ενότητα 4: Διαγνωστικές & Θεραπευτικές
Προσεγγίσεις στην Άνοια-2

Ταφιάδης Διονύσιος

Εργαστηριακός Συνεργάτης

Ιωάννινα, 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.
- Το έργο «**Άνοιχτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο ΤΕΙ Ηπείρου**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοποί ενότητας

- Αναφορά στην στοιχειοθετημένη επιστημονικά χρήση των μεθόδων θεραπευτικής παρέμβασης και υλικών για την ανάταξη των διαταραχών στην άνοια.

Περιεχόμενα ενότητας (1 από 2)

- Γενικές Αρχές Θεραπείας
 - Αρχές Θεραπείας: Αρχικό Στάδιο
 - Αρχές Θεραπείας: Μέσο Στάδιο
 - Αρχές Θεραπείας: Τελικό Στάδιο
- Ο Ρόλος του Λογοθεραπευτή στην Άνοια

Περιεχόμενα ενότητας (2 από 2)

- Λογοθεραπευτικές Παρεμβάσεις στην Άνοια
 - Άμεση Θεραπεία στην Άνοια
 - Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια

Γενικές Αρχές Θεραπείας

Γενικές Αρχές Θεραπείας (1 από 9)

- Πολυάριθμα προγράμματα για τη γνωστική, επικοινωνιακή, και κοινωνική λειτουργικότητα των ασθενών με άνοια έχουν περιγραφεί στη βιβλιογραφία. Αν και αυτά διαφέρουν σε λεπτομέρειες δύο είναι οι μέθοδοι που χρησιμοποιούνται συχνότερα.

Γενικές Αρχές Θεραπείας (2 από 9)

- Μια κατηγορία (περιβαλλοντικός χειρισμός) αποτελείται ένα από τα προγράμματα που χειρίζεται χαρακτηριστικά το περιβάλλον διαβίωσης των ασθενών για να διατηρήσουν και να ενισχύσουν τη γνωστική θέση, την επικοινωνιακή ικανότητα, και την κοινωνική συμμετοχή τους.

Γενικές Αρχές Θεραπείας (3 από 9)

- Η άλλη κατηγορία (διαχείριση συμπεριφοράς) αποτελείται από προγράμματα που χειρίζονται συγκεκριμένα ερεθίσματα απόσπαση απάντησης και απρόβλεπτες απαντήσεις για να αυξήσουν τη συχνότητα των επιθυμητών συμπεριφορών και να μειώσουν τη συχνότητα των ανεπιθύμητων συμπεριφορών.

Γενικές Αρχές Θεραπείας (4 από 9)

- Αν και σχεδιάστηκαν πρώτιστα για τους ασθενείς στα μέσα και στα προχωρημένα στάδια της άνοιας, οι περισσότερες από τις αρχές και τις διαδικασίες αυτών των προγραμμάτων είναι χρήσιμες για τα μέσα στάδια στους ασθενείς με άνοια που φροντίζονται στο σπίτι.

Γενικές Αρχές Θεραπείας (5 από 9)

- Μερικές ελεγχόμενες μελέτες έχουν δείξει ότι η θεραπεία περιβάλλοντος μπορεί να αυξήσει τη συχνότητα των κοινωνικά κατάλληλων συμπεριφορών (Blackman, Hoover, & Pinkston, 1976). Εντούτοις, οι Cartensen και Erickson (1986) αναφέρουν ότι αν και η θεραπεία περιβάλλοντος μπορεί να αυξήσει τη συχνότητα των κατάλληλων συμπεριφορών, μπορεί επίσης να αυξήσει τη συχνότητα της ακατάλληλης συμπεριφοράς.

Γενικές Αρχές Θεραπείας (6 από 9)

- Εκτιμώντας ότι ο περιβαλλοντικός χειρισμός επιδιώκει να έχει επιπτώσεις στο γενικό επίπεδο προσανατολισμού των ασθενών, η γνωστική θέση, η επικοινωνία, η κοινωνική συμμετοχή, και η τροποποίηση συμπεριφοράς εστιάζουν στις συγκεκριμένες κατηγορίες συμπεριφοράς για να μειώσουν τις ανεπιθύμητες συμπεριφορές (π.χ., τσακωμοί, αποπροσανατολισμός) και για να αυξήσουν τις επιθυμητές συμπεριφορές (π.χ., λούσιμο, καλλωπισμός, προσωπική υγιεινή).

Γενικές Αρχές Θεραπείας (7 από 9)

- Πρέπει να ενισχύσει θετικά μια επιθυμητή συμπεριφορά που είναι ασυμβίβαστη με μια ανεπιθύμητη συμπεριφορά και η τιμωρία της ανεπιθύμητης συμπεριφοράς μπορεί να έχει ισχυρότερα αποτελέσματα στη συμπεριφορά από είτε τη θετική ενίσχυση είτε την τιμωρία μόνο (Hussian, 1988).

Γενικές Αρχές Θεραπείας (8 από 9)

- Αρκετοί μελετητές αναφέρουν ότι οι διαδικασίες τροποποίησης συμπεριφοράς είναι αποτελεσματικές στη μείωση της συχνότητας των συγκεκριμένων ανεπιθύμητων συμπεριφορών και την αύξηση της συχνότητας των συγκεκριμένων επιθυμητών συμπεριφορών (Allen- Burge, Stevens, και Burgio, 1999).

Γενικές Αρχές Θεραπείας (9 από 9)

- Στην βιβλιογραφία (Coyne & Hoskins, 1997) αναφέρεται ότι ο περιβαλλοντικός χειρισμός έχει τα κάπως πιο αξιόπιστα και ισχυρότερα αποτελέσματα από την τροποποίηση συμπεριφοράς των ενηλίκων με την άνοια. Εντούτοις, εκείνοι που γράφουν για τον περιβαλλοντικό χειρισμό γενικά συμφωνούν ότι η τροποποίηση συμπεριφοράς, είναι γενικά αποτελεσματική μόνο αν οι χειρισμοί είναι σε ισχύ.

Αρχές Θεραπείας: Αρχικό Στάδιο

Αρχές Θεραπείας: Αρχικό Στάδιο (1 από 11)

- Τα προγράμματα παρέμβασης για τους ασθενείς στα αρχικά στάδια της άνοιας αντιπροσωπεύουν την τριπλή συνεργασία μεταξύ του ασθενή, των ανθρώπων που τον φροντίζουν, και των θεραπειών. Οι ασθενείς στα πρώτα στάδια της άνοιας αναγνωρίζουν επαρκώς τις διαταραχές τους και συμμετέχουν πρόθυμα στα προγράμματα για να ενισχυθούν να αντισταθμίσουν ή να λειτουργήσουν γύρω από αυτές τις διαταραχές.

Αρχές Θεραπείας: Αρχικό Στάδιο (2 από 11)

- Οι άνθρωποι που φροντίζουν τους ασθενείς συμμετέχουν στον σχεδιασμό του προγράμματος παρέμβασης, της εφαρμογής αντισταθμιστικών στρατηγικών μαζί με τον ασθενή, βοηθούν στην τροποποίηση του περιβάλλον της καθημερινής ζωής του ασθενή για να διευκολύνουν την απόδοση του ασθενή, ελέγχουν την απόδοση του ασθενή, και βοηθούν σε τροποποιήσεις στο πρόγραμμα παρέμβασης καθώς οι ανάγκες του ασθενή αλλάζουν.

Αρχές Θεραπείας: Αρχικό Στάδιο (3 από 11)

- Οι θεραπευτές καθοδηγούν τον ασθενή και τους ανθρώπους που τον φροντίζουν, βοηθούν τον ασθενή και τους ανθρώπους που τον φροντίζουν σε σχέση με την επιλογή των στόχων παρέμβασης, επιβλέπουν το πλάνο και την εφαρμογή του προγράμματος παρέμβασης, και εποπτεύουν τις αλλαγές στο πρόγραμμα παρέμβασης σύμφωνα με τις ανάγκες που θα προκύψουν.

Αρχές Θεραπείας: Αρχικό Στάδιο (4 από 11)

- Διαταραχές μνήμης: Το πρόβλημα για τους ασθενείς στα αρχικά στάδια της άνοιας σχετίζεται με την δηλωτική μνήμη και ενδεχόμενρή αλλά όχι με την διαδικαστική μνήμη. Το πρόβλημα τους ανάγεται στον τρόπο που εκτελούν κάποιες δραστηριότητες σε σχέση με αυτό που θυμούνται.

Αρχές Θεραπείας: Αρχικό Στάδιο (5 από 11)

- Οι στρατηγικές μνήμης μπορεί να είναι χρήσιμες για μερικούς ασθενείς στα πολύ αρχικά στάδια της άνοιας, στα οποία διατηρείται η ικανότητα του ασθενή να θυμάται ικανοποιητικά τους γνωστικούς του πόρους, να οργανώνει, και να εκτελεί τις στρατηγικές. Νοητικά στοιχεία όπως η πρόβλεψη, η ικανότητα του να διατυπώνει ερωτήσεις, η ανάγνωση, η γραφή, και η ικανότητα του ασθενή να αξιολογεί είναι μέθοδοι που μπορεί να βοηθήσουν μερικούς ασθενείς που η άνοια είναι πολύ ήπια.

Αρχές Θεραπείας: Αρχικό Στάδιο (6 από 11)

- Ο Bourgeois (1990, 1992) αναφέρει ότι οι πίνακες μνήμης, όταν συνδυάζεται με τον ασθενή και την κατάρτιση των ανθρώπων που τον φροντίζουν, βελτίωσαν πραγματικά το περιεχόμενο της συνομιλίας των ασθενών με άνοια και ότι η βελτίωση που σημείωσαν διατηρήθηκε με την παρέλευση του χρόνου.

Αρχές Θεραπείας: Αρχικό Στάδιο (7 από 11)

- Τα διαλείποντα επεισόδια της σύγχυσης εμφανίζονται συχνά κατά τη διάρκεια των αρχικών σταδίων της άνοιας. Τα πρώτα τέτοια επεισόδια είναι ο φόβος, η διστακτικότητα και η ανησυχία στα μέλη της οικογένειας, αν και δεν συμβιβάζουν σοβαρά με την ασφάλεια ή την ευημερία του ασθενή.

Αρχές Θεραπείας: Αρχικό Στάδιο (8 από 11)

- Οι ασθενείς που είναι στα αρχικά στάδια της άνοιας παραμένουν λειτουργικοί πληροφοριοδότες στις περισσότερες καθημερινές καταστάσεις, αν και τα αδρά προβλήματα ως προς την ανάκτηση λέξεων και την εξασθενημένη κατανόηση των προφορικών και γραπτών υλικών μπορεί να είναι ενοχλητικά για τους ασθενείς και τους ανθρώπους που τον φροντίζουν.

Αρχές Θεραπείας: Αρχικό Στάδιο (9 από 11)

- Μερικές επικοινωνιακές στρατηγικές μπορεί να χαρακτηριστούν ως προσαρμοστικές (Clarke και Witte, 1991).
- Οι προσαρμοστικές στρατηγικές χρησιμοποιούνται από τον ασθενή για να επανακτήσει τον έλεγχο των αποτυχημένων επικοινωνιακών προσπαθειών που ανακύπτουν.

Αρχές Θεραπείας: Αρχικό Στάδιο (10 από 11)

- Άλλες στρατηγικές επικοινωνίας μπορεί να είναι επίσης κατάλληλες (Clark και Witte, 1991). Οι στρατηγικές διευκόλυνσης χρησιμοποιούνται από τον ασθενή για να αποτρέψει ή να διορθώσει τις αποτυχίες επικοινωνίας.

Αρχές Θεραπείας: Αρχικό Στάδιο (11 από 11)

- Η ομαδική θεραπεία μπορεί να είναι μια χρήσιμη προσθήκη στα προγράμματα παρέμβασης για τους ασθενείς στα αρχικά στάδια της άνοιας. Η λογική και οι διαδικασίες διαφέρουν στα προγράμματα αλλά μοιράζονται παρόμοιους στόχους:
 - Υποκινούν την έκφραση του ασθενή
 - Υποκινούν τις γνωστικές διαδικασίες.
 - Προωθούν την κοινωνική αλληλεπίδραση.
 - Ενισχύουν τα συναισθήματα αυτοελέγχου.

Αρχές Θεραπείας: Μέσο Στάδιο

Αρχές Θεραπείας: Μέσο Στάδιο (1 από 10)

- Καθώς ο ασθενής προχωρεί στα μέσα στάδια της άνοιας, το φορτίο των ανθρώπων που φροντίζουν τον ασθενή αυξάνεται. Ο ασθενής γίνεται λιγότερο ικανός να παρακολουθήσει τις αλλαγές στην συμπεριφορά του και να ρυθμίσει τις ανάγκες που προκύπτουν. Οι συμπεριφοριστικές συγκρούσεις μεταξύ του ασθενή και του οικογενειακού του περιβάλλοντος αυξάνονται σε συχνότητα και μέγεθος.

Αρχές Θεραπείας: Μέσο Στάδιο (2 από 10)

- Η παρέμβαση απαιτεί τώρα τη συνεργασία μεταξύ των θεραπευτών και της οικογένειας του ασθενή. Η οικογένεια και οι θεραπευτές λειτουργούν μαζί για να προσδιορίσουν τους στόχους της παρέμβασης και για να τους ταξινομήσουν κατά σειρά σπουδαιότητας. Οι στόχοι για την παρέμβαση διαμορφώνεται επίσης με βάση τις συμπεριφορές που η οικογένεια επιθυμεί να τροποποιήσει ή να ελέγξει και τις δεξιότητες που οι άνθρωποι που φροντίζουν τον ασθενή επιθυμούν να διατηρήσουν ή να ενισχύσουν.

Αρχές Θεραπείας: Μέσο Στάδιο (3 από 10)

- Όταν οι στόχοι για την επέμβαση επιλεχτούν, οι κλινικοί και η οικογένεια εργάζονται για να δομήσουν μαζί τις διαδικασίες για να την ολοκλήρωση των στόχων της παρέμβασης. Κατόπιν οι θεραπευτές δίνουν χρήσιμες συμβουλές σε σχέση με την πρακτική και τις διαδικασίες στο οικογενειακό περιβάλλον του ασθενή.

Αρχές Θεραπείας: Μέσο Στάδιο (4 από 10)

- Διαχείριση συμπεριφοράς: Η οικογένεια των ασθενών στα μέσα και προχωρημένα στάδια της άνοιας αντιμετωπίζει πολυάριθμα προβλήματα σχετικά με το μειωμένο νοητικό επίπεδο του ασθενή, την υπερβάλλουσα ταλάντευση διάθεσης, και τις αλλαγές στη συμπεριφορά.

Αρχές Θεραπείας: Μέσο Στάδιο (5 από 10)

- **Επικοινωνία:** Καθώς ο ασθενής προχωρεί στα μέσα στάδια της άνοιας, οι στρατηγικές επικοινωνίας που χρησιμοποιήθηκαν προηγουμένως από τον ασθενή για να αντισταθμίσουν εξασθενημένη ικανότητα ανάκτηση λέξης και τις διαταραχές κατανόησης παραμελούνται ή ξεχνιούνται, και ο ασθενής γίνεται όλο και λιγότερο ικανός στις επικοινωνιακές αλληλεπιδράσεις.

Αρχές Θεραπείας: Μέσο Στάδιο (6 από 10)

- Ο ασθενής παραβλέπει τα προηγούμενα οικεία γεγονότα και παραμελεί τις συνομιλίες και αποφεύγει την βλεμματική επαφή. Η υπενθύμιση του ασθενή για να χρησιμοποιήσει τις προηγουμένως μαθημένες επικοινωνιακές στρατηγικές μπορεί να έχει παροδικά αποτελέσματα στην επικοινωνιακή του συμπεριφορά, αλλά τα αποτελέσματα αυτά ξεθωριάζουν σύντομα, προκαλώντας στον ασθενή και την οικογένεια του συναισθήματα ματαίωσης.

Αρχές Θεραπείας: Μέσο Στάδιο (7 από 10)

Ο ρόλος της Οικογένειας

- Αντί της καθοδήγησης, της κατάρτισης, και της διόρθωσης, η οικογένεια κάνει τα εξής: Δέχεται τις συνεισφορές του ασθενή. Οι άνθρωποι που φροντίζουν τον ασθενή τον λαμβάνουν υπόψη τους σαν συνομιλητή και τον βοηθούν να καταλάβει ότι οι ιδέες και οι απόψεις του είναι σημαντικές, ακόμα και αν ο ασθενής δείχνει να αδιαφορεί.

Αρχές Θεραπείας: Μέσο Στάδιο (8 από 10)

- Ενθαρρύνει τη συμμετοχή του ασθενή και συχνά ζητά την άποψη του ασθενή και συχνά χρησιμοποιεί ερωτήσεις κλειστού τύπου. Οι ερωτήσεις κλειστού τύπου είναι χρήσιμες, αλλά τα μέλη της οικογένειας πρέπει να τους χρησιμοποιήσουν με μέτρο επειδή η κατάχρηση μπορεί να μετατρέψει τη συνομιλία σε άσκηση.

Αρχές Θεραπείας: Μέσο Στάδιο (9 από 10)

- Θέτει κατά ένα μέρος συγκεκριμένη χρονική στιγμή κάθε ημέρα για τη δομημένη συνομιλία με τον ασθενή. Η οικογένεια επιλέγει τα θέματα που είναι σχετικά και ενδιαφέροντα για τον ασθενή και στα οποία ο ασθενής είναι πιθανό να έχει κάτι να πει.

Αρχές Θεραπείας: Μέσο Στάδιο (10 από 10)

- Η οικογένεια καθοδηγεί αυτές τις συνομιλίες αλλά δεν προσπαθεί ανοικτά να ελέγξει τη σχετικότητα ή την ακρίβεια αυτού που ο ασθενής λέει, αν και το μπορεί να καθοδηγήσει τον ασθενή με λιγότερο προφανείς τρόπους, όπως με την επανάληψη των κύριων ιδεών κατά τη διάρκεια της συνομιλίας.

Αρχές Θεραπείας: Τελικό Στάδιο

Αρχές Θεραπείας: Τελικό Στάδιο (1 από 3)

- Το ενδιαφέρον των ανθρώπων που φροντίζουν ασθενείς με άνοια σε προχωρημένα στάδια που ζουν ακόμα στο σπίτι εστιάζεται στην παρέμβαση που στρέφεται στον έλεγχο του περιβάλλοντος και τη διαχείριση των απρόβλεπτών συμπεριφορών. Οι περισσότεροι ασθενείς σε προχωρημένα στάδια της άνοιας βρίσκονται στους οίκους ευγηρίας ή άλλες εγκαταστάσεις φροντίδας. Η κλινική διαχείριση για αυτούς τους ασθενείς συζητείται.

Αρχές Θεραπείας: Τελικό Στάδιο (2 από 3)

- Στόχος είναι να διατηρηθεί η δυνατότητα του ασθενή να πραγματοποιήσει τις γνωστές και καλά μαθημένες ρουτίνες της καθημερινής ζωής και να βοηθήσει τον ασθενή να συμμετέχει όσο είναι δυνατό στις δραστηριότητες αυτές.
- Μια δομημένη προσέγγιση σε σχέση με την φροντίδα των ασθενών στο σπίτι είναι σημαντική.

Αρχές Θεραπείας: Τελικό Στάδιο (3 από 3)

- Η οικογένεια και οι θεραπευτές συντάσσουν έναν κατάλογο συμπεριφοριστικών διαδικασιών που τα μέλη της οικογένειας θα επιθυμούσαν να δουν τον ασθενή να διατηρεί, κατόπιν ο κατάλογος δομείται με βάση τη σειρά σπουδαιότητας για τον ασθενή και την οικογένεια του. Ο κατάλογος περιορίζεται στις απλές και ιδιαίτερα γνωστές καθημερινές ρουτίνες που ο ασθενής έχει ασκήσει επανειλημμένα σε όλη την ενηλικίωση (π.χ., το βούρτσισμα των δοντιών και η ένδυση).

Ο Ρόλος του Λογοθεραπευτή στην Άνοια

Ο Ρόλος του Λογοθεραπευτή στην Άνοια (1 από 7)

- Λόγω της προοδευτικής φύσης της άνοια οι λογοθεραπευτές έχουν την ηθική ευθύνη να παράσχουν κατάλληλες υπηρεσίες που θα ωφελήσουν τους ασθενείς και θα μεγιστοποιήσουν τη λειτουργικότητά τους σε όλα τα στάδια της νόσου.

Ο Ρόλος του Λογοθεραπευτή στην Άνοια (2 από 7)

- Στις ΗΠΑ ο ASHA έχει εκδώσει μία σειρά αναφορών, σύμφωνα με τις οποίες επεξηγείται ο ρόλος, η εργασία, η εμπλοκή του λογοθεραπευτή σε περιπτώσεις άνοιας, αποσαφηνίζοντας τις δεξιότητες που πρέπει να αναπτύξει ο ειδικός και διαχωρίζοντας τις ευθύνες του αναφορικά με άλλους ειδικούς διαφορετικού επιστημονικού κλάδου.

Ο Ρόλος του Λογοθεραπευτή στην Άνοια (3 από 7)

Σύμφωνα με τον ASHA λοιπόν, ο ρόλος του λογοθεραπευτή στην άνοια περιλαμβάνει τα εξής:

- **Αναγνώριση:** αναγνωρίζει και ανιχνεύει τα άτομα που κινδυνεύουν από την άνοια, λαμβάνοντας υπόψιν την πρόσπτωση και την επικράτηση της άνοιας σε διαφορετικούς μορφωτικά και γλωσσικά πληθυσμούς

Ο Ρόλος του Λογοθεραπευτή στην Άνοια (4 από 7)

- **Αξιολόγηση:** επιλέγει και παρέχει κλινικά, μορφωτικά και γλωσσικά κατάλληλες προσεγγίσεις για τη διάγνωση και αξιολόγηση των γνωστικών διαταραχών επικοινωνίας της άνοιας σύμφωνα με την πορεία της νόσου.
- **Παρέμβαση:** επιλέγει και παρέχει κλινικά και γλωσσικά κατάλληλες τεχνικές εξάσκησης βάσει δεδομένων με στόχο την άμεση παρέμβαση στα άτομα με άνοια και την έμμεση παρέμβαση μέσω των φροντιστών και των περιβαλλοντικών αλλαγών.

Ο Ρόλος του Λογοθεραπευτή στην Άνοια (5 από 7)

- **Συμβουλευτική:** παρέχει κατάλληλες συμβουλές στα άτομα με άνοια, στους οικείους τους και στους φροντιστές σχετικά με τη φύση της άνοιας και της πορείας της
- **Διαχείριση του Περιστατικού:** υπηρετεί ως διαχειριστής, συντονιστής ή επικεφαλής ομάδας ώστε να εγγυηθεί την έγκαιρη παράδοση ενός περιεκτικού σχεδίου διαχείρισης

Ο Ρόλος του Λογοθεραπευτή στην Άνοια (6 από 7)

- **Συνεργασία:** συνεργάζεται με τα άτομα με άνοια και με τους συγγενείς τους και τους επαγγελματίες φροντιστές για την ανάπτυξη πλάνων παρέμβασης για τη διατήρηση των γνωστικών-επικοινωνιακών και λειτουργικών ικανοτήτων στο μέγιστο βαθμό κατά την εξέλιξη της νόσου

Ο Ρόλος του Λογοθεραπευτή στην Άνοια (7 από 7)

- **Εκπαίδευση:** αναπτύσσει μαθήματα και διδάσκει, εποπτεύει και καθοδηγεί μελλοντικούς λογοθεραπευτές στην έρευνα, αξιολόγηση, διάγνωση και θεραπεία των γνωστικών-επικοινωνιακών προβλημάτων που σχετίζονται με την άνοια· εκπαιδεύει οικογένειες, φροντιστές, άλλους επαγγελματίες και το κοινό σχετικά με τις ανάγκες επικοινωνίας των ατόμων με άνοια

Λογοθεραπευτικές Παρεμβάσεις στην Άνοια

Λογοθεραπευτικές Παρεμβάσεις στην Άνοια (1 από 5)

- Η λογοθεραπευτική παρέμβαση στην άνοια γίνεται εξατομικευμένα, ανάλογα με τα γνωστικά ελλείμματα, το στάδιο της νόσου όπου βρίσκεται ο ασθενής, τις προσδοκίες και τη διάθεση του ασθενή για συνεργασία, την αρωγή των φροντιστών. Στην άνοια θεραπευτικοί στόχοι δεν εφαρμόζονται μόνο στον ίδιο τον ασθενή αλλά και στα μέλη της οικογένειας ή/ και στους επαγγελματίες φροντιστές του.

Λογοθεραπευτικές Παρεμβάσεις στην Άνοια (2 από 5)

- Η λογοθεραπευτική παρέμβαση τις περισσότερες φορές παρέχεται στο σπίτι του ασθενή, σε κέντρα ημέρας ή σε ιδρύματα όπου φιλοξενούνται. Είναι σπάνια η διεξαγωγή τυπικών, εκτεταμένων συνεδριών με το λογοθεραπευτή σε ιδιωτικό γραφείο. Επειδή οι παρεμβάσεις είναι βραχύχρονες και μη παλινорθωτικές από τη φύση τους, οι λογοθεραπευτές πρέπει να έχουν υπόψη τις εξής παραδοχές για την άνοια:

Λογοθεραπευτικές Παρεμβάσεις στην Άνοια (3 από 5)

- Οι στόχοι παρέμβασης υπάρχουν για να εμποδίσουν περαιτέρω επιδείνωση της επικοινωνίας και για να διατηρήσουν στο υψηλότερο επίπεδο την ικανότητα αυτή
- Οι παρεμβατικές διαδικασίες πρέπει να εστιάζουν σε διαδικασίες και στρατηγικές παρά σε δοκιμασίες και επαναλαμβανόμενες ασκήσεις.

Λογοθεραπευτικές Παρεμβάσεις στην Άνοια (4 από 5)

- Τα πρωτόκολλα παρέμβασης μπορεί να εκτελεστούν από κάποιον άλλο εκτός του λογοθεραπευτή
- Δε θα ωφεληθούν όλοι οι ασθενείς με άνοια από τη λογοθεραπεία
- Οι λογοθεραπευτές σε συνεργασία με τους υπεύθυνους φροντιστές πρέπει να επιχειρήσουν να αναπτύξουν απλές, πρακτικές λύσεις για το χειρισμό των καθημερινών προβλημάτων που σχετίζονται με την άνοια

Λογοθεραπευτικές Παρεμβάσεις στην Άνοια (5 από 5)

- Η στοχευμένη λογοθεραπεία κατευθυνόμενη άμεσα προς την αποκατάσταση του ανοϊκού ασθενή συχνά αποτυγχάνει εξαιτίας της προοδευτικής γνωστικής έκπτωσης. Σε πολλές περιπτώσεις, η κατάσταση επιβαρύνεται από την περιορισμένη προσοχή, τις διαταραχές μνήμης, την περιορισμένη οξυδέρκεια και την έλλειψη κινήτρου που συνοδεύουν πολλές νόσους που σχετίζονται με άνοια (Cummings & Benson, 1992).

Άμεση Θεραπεία στην Άνοια

Άμεση Θεραπεία στην Άνοια (1 από 2)

- Η άμεση θεραπεία αφορά στην απευθείας αντιμετώπιση των γλωσσικών διαταραχών με την εφαρμογή της στοχοθεσίας στον ίδιο τον ασθενή. Αναφέρεται πως η λογοθεραπεία δε βελτιώνει πάντα σημαντικά τα προβλήματα λόγου των ασθενών με μη αναστρέψιμη άνοια (Cummings & Benson 1992). Ωστόσο, κάποιοι από αυτούς με σχετικά πιο αργή έκπτωση της διανοητικής λειτουργικότητας, επωφελούνται και βελτιώνονται μέσα από ατομικές και ομαδικές θεραπείες.

Άμεση Θεραπεία στην Άνοια (2 από 2)

- Πρόσφατες έρευνες δείχνουν ότι η αποκατάσταση γνωστικών λειτουργιών μέσω ειδικών προσαρμοσμένων ασκήσεων μπορεί ακόμη και να αναχαιτίσει την εξέλιξη της νόσου, να επιφέρει μακροχρόνια αποτελέσματα και πιθανώς, να γενικευθούν τα αποτελέσματα και σε άλλες ψυχοκοινωνικές ικανότητες.

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (1 από 16)

- Για τη δομημένη εκπαίδευση των φροντιστών των ατόμων με Νόσο Alzheimer από το λοθεραπευτή, η D. Ripich δημιούργησε ένα πρόγραμμα επικοινωνίας που ονομάστηκε FOCUSED (Davis, 1993).

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (2 από 16)

Υποενότητα 1

- Χαρακτηριστικά/ Παθολογία Νόσου Alzheimer
- Διάγνωση Νόσου Alzheimer
- Συστατικά και Διαδικασίες της Γλώσσας
- Αφασία/Δυσαρθρία vs Νόσος Alzheimer

Υποενότητα 2

- Μνήμη/Κατάθλιψη στην τρίτη ηλικία και στη Νόσο Alzheimer

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (3 από 16)

Υποενότητα 3

- Η σπουδαιότητα της επικοινωνίας στη Νόσο Alzheimer

Υποενότητα 4

- Οι Επτά Στρατηγικές του FOCUSED

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (4 από 16)

Υποενότητα 5

- Τα Γλωσσικά Στάδια στη Νόσο Alzheimer
- Στόχοι Επικοινωνίας και Προσεγγίσεις σε Κάθε Στάδιο

Υποενότητα 6

- (Επαγγελματική/Ομαδική Εκπαίδευση)
- Πολιτισμικές Διαφορές

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (5 από 16)

Οι Στρατηγικές του FOCUSED

Face to Face (Πρόσωπο με Πρόσωπο)

- Κοιτάτε τον ασθενή κατά πρόσωπο
- Φωνάζετε τον/την με το όνομά του/της
- Να αγγίζετε τον ασθενή
- Κερδίστε και Διατηρείστε Βλεμματική Επαφή

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (6 από 16)

Orient to Topic

- Να επαναλαμβάνετε τις λέξεις-κλειδιά πολλές φορές
- Να επαναλαμβάνετε προτάσεις
- Χρησιμοποιείτε ουσιαστικά και συγκεκριμένα ονόματα (όχι αντωνυμίες)

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (7 από 16)

- **Continue Topic**
- Συνεχίστε το ίδιο θέμα συζήτησης όσο γίνεται περισσότερο
- Επαναδιατυπώστε το θέμα κατά τη διάρκεια της συζήτησης
- Να σημειώνετε τις αλλαγές στο θέμα

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (8 από 16)

- **Unstick Word Blocks**
- Να παρέχετε τις λέξεις που λείπουν
- Να επαναλαμβάνετε τις προτάσεις του ασθενή χρησιμοποιώντας τη σωστή λέξη
- Κάνετε ερωτήσεις όπως «Τι εννοείς με...;»

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (9 από 16)

- **Structure Questions**
- Χρησιμοποιείτε ερωτήσεις κλειστού τύπου
- Παρέχετε δύο απλές επιλογές κάθε φορά
- Χρησιμοποιείτε ερωτήσεις ναι/όχι

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (10 από 16)

- **Exchange Conversation**
- Διατηρείστε τη συζήτηση
- Διατηρείτε τις συζητήσεις με σχόλια όπως «Πολύ ωραία» ή «Τέλεια»
- Μην κάνετε ερωτήσεις τύπου «τεστ»
- Να παρέχετε κομμάτια που λείπουν όπως χρειάζεται

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (11 από 16)

- **Direct Statements**
- Χρησιμοποιείτε προτάσεις μικρές, απλές και άμεσες
- Χρησιμοποιείτε προτάσεις με δομή Υποκείμενο-Ρήμα-Αντικείμενο
- Να χρησιμοποιείτε και να επαναλαμβάνετε ονόματα, παρά αντωνυμίες
- Να χρησιμοποιείτε χειρονομίες, εικόνες, αντικείμενα, το περιβάλλον, γραπτές λέξεις και εκφράσεις προσώπου

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (12 από 16)

Στάδιο Ι (Πρώιμο)

Στόχοι Επικοινωνίας

- Απασχόληση του ασθενή και την εδραίωση βλεμματικής επαφής
- Βελτίωση του ηθικού του ασθενή

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (13 από 16)

Προσέγγιση

- Διατήρηση επικοινωνίας σε όσο γίνεται πιο φυσιολογικό επίπεδο
- Χρήση όλων των σημείων FOCUSED με συνέπεια και φυσικότητα

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (14 από 16)

Στάδιο II (Μεσαίο)

Στόχος Επικοινωνίας

- Διατήρηση του φυσιολογικού τρόπου αλληλεπίδρασης κατά την επικοινωνία

Προσέγγιση

- Εστίαση στη φυσιολογική συνδιαλλαγή της συζήτησης
- Χρήση όλων των σημείων FOCUSED για τη διατήρηση της εναλλαγής σειράς

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (15 από 16)

Στάδιο III (Όψιμο)

Στόχος Επικοινωνίας

- Παρακίνηση του ασθενή να συμμετέχει

Προσέγγιση

- Χρήση όλων των πιθανών «καναλιών» επικοινωνίας: λέξεις, χειρονομίες, εικόνες, τυπωμένες λέξεις και παντομίμα.

Έμμεση Θεραπεία στην Άνοια (16 από 16)

Στάδιο III (Όψιμο)

Προσέγγιση

- Ανταπόκριση σε οποιαδήποτε προσπάθεια επικοινωνίας ακόμα και ισχνής
- Χρήση όλων των σημείων FOCUSED για ενθάρρυνση της αλληλεπίδρασης

Βιβλιογραφία (1 από 2)

- Allen-Burge, R., Stevens, A. B., & Burgio, L. D. (1999). Effective behavioral intervention for decreasing dementia related challenging behavior in nursing homes. *International Journal of Geriatric Psychology*, 14, 213-228.
- Blackman, D. K., Hoover, M., & Pinkston, E. M. (1976). Increasing participation in social interactions of the institutionalized elderly. *The Gerontologist*, 16, 69-76.
- Bourgeois, M. S. (1990). Enhancing conversational skills in patients with Alzheimer's disease using a prosthetic memory aid. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 23, 31-64.
- Bourgeois, M. S. (1992). Evaluating memory wallets in conversations with persons with dementia. *Journal of Speech Language and Hearing Research*, 35, 1344-1357.
- Cartensen, L. L., & Erickson, R.J. (1986). Enhancing the social environments of elderly nursing home residents: Are high rates of interaction enough? *Journal of Applied Behavior Analysis*, 19, 349-355.
- Clarke, L., & Witter, K. (1990). Nature and efficacy of communication management in Alzheimer's disease. In R. Lubioski (Ed.), *Dementia and communication* (pp. 238-256). Philadelphia: B.C. Decker.

Βιβλιογραφία (2 από 2)

Coyne, M. L., & Hoskins, L. (1997). Improving eating behaviors in dementia using behavioral strategies. *Clinical Nursing Research*, 6, 275-290.

Davis, G.A. (1993). *A survey of adult aphasia and related language disorders* (2nd ed.). Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Hussian, RA. (1988). Modification of behaviors in dementia via stimulus manipulation. *Clinical Gerontologist*, 8, 37-43.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Τεχνολογικό Ίδρυμα Ηπείρου. Ταφιάδης Διονύσιος.
Κλινική άσκηση στη Λογοπαθολογία 4.

Έκδοση: 1.0 Ιωάννινα, 2015.

Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://eclass.teiep.gr/OpenClass/modules/units/?course=LOGO136&id=326>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά Δημιουργού-Μη Εμπορική Χρήση-Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 Διεθνές [1] ή μεταγενέστερη. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, Διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.el>

Τέλος Ενότητας

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη Δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Τέλος Ενότητας

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

